

Sygn. akt III AUa 140/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SO del. do SA Jolanta Węs
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2016 r. w Lublinie

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 3 grudnia 2015 r. sygn. akt VII U 1603/14

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz B. K. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Jolanta Węs Elżbieta Gawda Barbara Hejwowska

III AUa 140/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w L. i ustalił wnioskodawczyni B. K. prawo do emerytury od dnia (...).

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawczyni B. K., urodzona (...), złożyła w dniu 23 maja 2014 roku do pozwanego organu rentowego, wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączyła m.in. świadectwa pracy potwierdzające, że była zatrudniona od 23 listopada 1974r. do 14 lutego 1997 r. w Spółce Akcyjnej(...) w P. i w okresie od 21 maja 1997 r. do 30 września 1997 r. w Zakładzie Produkcji (...) z o.o. w P.. Świadectwa pracy zawierają informację o pracy skarżącej w warunkach szczególnych w charakterze oczyszczacza odlewów od 17.05.1979 r. do 19.01.1986 r. operatora kserografu-wyświetlacza rysunków od 20.01.1986 r. do 14.02.1997 r. oraz gratowacza operatora urządzeń obróbki tworzyw od 21.05.1997 r. do 30.09.1997 r.

Organ rentowy ustalił, że skarżąca na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 22 lata 5 miesięcy i 4 dni. Pozwany nie uwzględnił żadnego okresu pracy do pracy w warunkach szczególnych, gdyż w przedłożonych świadectwach pracy nie został wskazany charakter wykonywanych prac zgodnie z zarządzeniem resortowym.

B. K. pracowała w Spółce Akcyjnej (...) w P. i (...) w P. w latach 1974-1997. Po ukończeniu szkoły przyzakładowej w 1977 roku powierzono jej obowiązki tokarza a następnie od 17 maja 1979 roku oczyszczacza odlewów. Na tym stanowisku skarżąca, przy pomocy pilnika, zajmowała się czyszczeniem odlewów do tarcz silnika.

Od dnia 20 stycznia 1986 roku wnioskodawczyni została przeniesiona na stanowisko archiwistki i zajmowała się obsługą urządzeń powielających – kserografu i diazokopiarki, służącej do wykonywania światłodruków. Oba urządzenia działały na bazie rozpuszczalnika tri, wymagały wykonania roztworu ze szkodliwych dla zdrowia trzech składników i wody. Płyn był wlewany do kserografu a do diazokopiarki używany był dodatkowo roztwór amoniaku. Środki te były szkodliwe dla zdrowia a ponadto obsługa diazokopiarki wymagała pracy w ciemni z uwagi na proces utrwalenia wykonanych odbitek światłoczułych. Wnioskodawczyni na obu urządzeniach wykonywała dziennie kilkadziesiąt odbitek rysunków technicznych i dokumentacji dla wszystkich wydziałów w zakładzie. Na tym stanowisku pracowała do 14 lutego 1997 roku.

W okresie od 21.05.1997 r. do 30.09.1997 r. skarżąca została zatrudniona przez następcę prawnego (...) tj. Zakład Produkcji (...) na stanowisku gratowacza wyprasek i wówczas zajmowała się czyszczeniem mechanicznie za pomocą pilnika odlewów z tworzyw sztucznych do elektropompek. Pracowała w odzieży ochronnej rękawicach i okularach. Wnioskodawczyni otrzymywała dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą dowody z dokumentów, znajdujące się w aktach osobowych oraz uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawczyni oraz świadków B. W., I. S. i Z. R.. Świadkowie zgodnie opisali charakter pracy wnioskodawczyni.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 184 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet, mają okres składkowy

i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet. Zgodnie z treścią § 2 ust.1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 4 ust. 1 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Plac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni, w spornych okresach, wykonywała pracę w szczególnych warunkach.

W okresie 17.05.1979 r. do 19.01.1986 r. skarżąca wykonywała czynności związane z oczyszczaniem odlewów, od 20.01.1986 r. do 14.02.1997 r. czynności operatora kserografu przy utrwalaniu w tri, od 21.05.1997 r. do 30.09.1997 r. - operatora urządzeń mechanicznej obróbki tworzyw sztucznych. Zaliczone okresy wynoszą w sumie ponad 18 lat.

Czynności wykonywane przez skarżącą wymienione są: w wykazie A, dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym” poz. 23, pkt 2 – oczyszczacz odlewów, dziale IV „w chemii”, poz. 17 pkt. 15- operator urządzeń mechanicznej obróbki tworzyw sztucznych oraz dziale XI „w przemyśle poligraficznym”, poz. 12 operator kserografu przy utrwalaniu tri.

Skoro B. K. legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach oraz 20-letnim stażem ubezpieczeniowym a nadto nie przystąpiła do Otwartego Funduszu Emerytalnego, zatem spełniła łącznie warunki do uzyskania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję. Orzeczenie o kosztach sądowych Sąd uzasadnił treścią art. 98 k.p.c. w związku z § 12 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez skarb państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2003r., Nr 97, poz. 887 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1 i art. 32 ust. 1-2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie, niespełniającej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;
- 2) sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawczyni wykonywała pracę w warunkach szczególnych przez okres wynoszący ponad 15 lat;
- 3) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Apelujący wskazywał, że Sąd Okręgowy bezzasadnie i w sprzeczności z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym zakwalifikował pracę wnioskodawczyni od 20.01.1986 r. do 14.02.1997 r. w charakterze operatora kserografu, do pracy w warunkach szczególnych. Jak wynika z akt osobowych wnioskodawczyni została przeniesiona na wydział TT - wyświetlacz rysunków, gdyż ze względu na zły stan zdrowia nie mogła pracować w szkodliwych warunkach. Ponadto z wniosku o jednorazowe odszkodowanie wynika, że była

zatrudniona jako starsza archiwistka. Pozwany zarzucił nadto, że powołane przez Sąd Okręgowy przepisy dotyczą branży poligraficznej, odnoszącej się do pracy w drukarni.

W ocenie pozwanego skarżąca nie udowodniła 15 lat pracy w warunkach szczególnych, stąd też pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wносиła o jej oddalenie.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje zarówno ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd I instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacji nie są trafne. Apelacja koncentruje się na jednym okresie zatrudnienia wnioskodawczynie tj. od 20.01.1986 r. do 14.02.1997 r., kiedy to ubezpieczona zajmowała się obsługiwaniem kserografu i dizaokopiarki pracujących na bazie rozpuszczalnika trichloroetenu tzw. „tri”. Ustalając charakter wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy Sąd Okręgowy nie poczynił ustaleń sprzecznych

z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i nie naruszył zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w treści art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawczynie i przesłuchanego w sprawie świadka – I. S. gdyż wzajemnie się uzupełniają a nadto świadek pracowała razem z wnioskodawczynią, pamiętała i opisała rodzaj wykonywanych przez nią czynności. Dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko

w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu jest sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie występuje. Zeznania są jednoznaczne a wynika z nich, że

w spornym okresie wnioskodawczynie obsługiwała kserograf i diazokopiarke, pracując na bazie „tri”.

Podnoszona przez pozwanego okoliczność, że z dokumentacji zawartej w aktach osobowych wynika, iż skarżąca została przeniesiona do innej pracy, gdyż nie mogła pracować w warunkach „szkodliwych” dla zdrowia a nadto była zatrudniona na stanowisku starszej archiwistki, nie podważa ustaleń Sądu. Z akty osobowych wnioskodawczynie wynika, że od dnia 20 stycznia 1986 r. została przeniesiona ze stanowiska oczyszczacza odlewów na stanowisko „wyświetlacza rysunków”, gdyż nie mogła dźwigać ciężarów powyżej 5 kg. Swoją pracę wykonywała w archiwum i stąd stanowisko archiwistki czy też starszej archiwistki.

Dokonana przez Sąd Okręgowy analiza całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwala na ustalenie rodzaju czynności wykonywanych przez skarżącą. Decydujące znaczenie dla uznania pracy w warunkach szczególnych mają faktycznie wykonywane przez pracownika obowiązki, które nie zawsze są prawidłowo odzwierciedlone w aktach osobowych. W takiej sytuacji istotne znaczenie mają dowody osobowe, przeprowadzone przez sąd. Brak jest podstaw do przyjęcia, że spójne zeznania świadków nie mogą być podstawą ustaleń sądu.

Pracując przy obsłudze kserografu i diazokopiarki wnioskodawczynie wykonywała pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A dział XI poz. 3 tj. zajmowała się obróbką drukarskich form kopiowych i form drukowych. Prace tego rodzaju przypisane są do branży poligraficznej. W ocenie Sądu Apelacyjnego fakt ten nie może wyłączać uprawnień wnioskodawczynie do emerytury, przewidzianej w art. 184 cyt. ustawy. Zawarte w wykazie A uszeregowanie prac

w poszczególnych branżach ma charakter porządkujący i jednocześnie tworzy domniemanie, że pracownik wykonujący prace w danej branży, wymienione

w wykazie, pracował w warunkach szczególnych. Nie oznacza to jednak, że nie jest możliwe prowadzenie przez przedsiębiorstwo działalności zaliczanej do różnych branż. W sprawie niniejszej zakład pracy, produkujący sprzęt AGD, należał do branży przemysłu metalowego ale jednocześnie część prac – tj. obsługa urządzeń służących do obróbki form kopiowych i form drukowych należy do branży przemysłu poligraficznego. Czysto formalistyczne potraktowanie przynależności przedsiębiorstwa do określonej branży oznaczałoby niemożność uznania za pracę w warunkach szczególnych pracy identycznej z wykonywaną w innej branży, do której jednak formalnie przedsiębiorstwo nie należy. Takie rozumowanie byłoby absurdalne i oznaczałoby nierówne traktowanie pracowników wykonujących tę samą pracę, na takim samym sprzęcie, z których jedna – z uwagi na branżę - byłaby pracą w warunkach szczególnych a druga nie. Istotna jest uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia wykonywanych prac (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy) a te dla osób zajmujących się obsługą kserografu i diazokopiarki są identyczne bez względu na przyporządkowanie do branży.

Podnieść dodatkowo należy, że przepisy resortowe tj. zarządzenie nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz.MG. Nr1, poz.1) wymieniają też prace należące do przemysłu poligraficznego tj. pracę operatora kserografu (przy utrwalaniu np. trójchloroetylenem) – dział XI poz. 3 pkt 12. Oznacza to, że możliwe jest łączenie branż w ramach jednego resortu. W przypadku wnioskodawczyni wykonywała ona prace przypisane do przemysłu poligraficznego ale wykonywane w zakładzie przyporządkowanym do przemysłu metalowego. Skoro przepisy resortowe przewidują możliwość łączenia branż (patrz cyt. zarządzenie) to tym samym należy przyjąć za Sądem Okręgowym, że praca wnioskodawczyni w spornym okresie jest pracą w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego materiał dowodowy zebrany w sprawie wskazuje, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego wskazanego w apelacji. Wnioskodawczyni w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w warunkach szczególnych (§ 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia), zatem legitymuje się wymaganym co najmniej 15 letnim okresem takiej pracy (§ 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia). Tym samym spełniła wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury, wymienione w treści art. 184 ust. 1 i 2 cyt. ustawy.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną w trybie art. 385 k.p.c.

Wnioskodawczyni jest stroną wygrywającą sprawę, zatem pozwany na mocy art. 98 § 1 k.p.c. winien zwrócić jej poniesione koszty postępowania apelacyjnego tj. koszty zastępstwa procesowego w kwocie 270 zł. Zasądzając koszty procesu Sąd Apelacyjny miał na uwadze treść § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).